

โปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

อานนท์ กองสุวรรณ จินตนา สรายุทธพิทักษ์ และสรินญา รอดพิพัฒน์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยชุดกิจกรรม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมรู้จักตนเอง 2) กิจกรรมรับรู้ข้อมูล 3) กิจกรรมลงมือปฏิบัติ 4) กิจกรรมเสริมแรงและเสนอแนะ 5) กิจกรรม My idol 6) กิจกรรมรับคำปรึกษา และ 7) กิจกรรมแกนนำนักเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.98 และเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความตระหนักรู้ จำนวน 20 ข้อ และแบบวัดพฤติกรรมการป้องกันโรค จำนวน 24 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.99 และ 0.95 ตามลำดับ ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84 และ 0.82 ตามลำดับ และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.26 – 0.69 และ 0.31 – 0.69 ตามลำดับ ระยะเวลาในการดำเนินวิจัย 8 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปผลการวิจัย โปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมส่งผลให้ความตระหนักรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรม

คำสำคัญ: โปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้; พฤติกรรมป้องกันโรค; โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

SELF - AWARENESS AND PREVENTION BEHAVIOR PROGRAM OF COVID - 19 USING REASONED ACTION THEORY AND SOCIAL INTELLIGENCE LEARNING THEORY OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Anon Kongsuwan, Jintana Sarayuthpitak and Sarinya Rodpipat

Faculty of Education, Chulalongkorn University

Abstract

Purposes: To compare mean scores of self-awareness and prevention behavior of Covid - 19 after implementation between the experimental group and the control group. Methods: The samples were 40 secondary school students and were divided into two groups each group 20. The research instruments consisted of 7 activities: 1. Self - assessment, 2. Information recognition, 3. Practice, 4. Reinforce and Suggest, 5. My idol, 6. Consult, and 7. Student Leader with IOC of 0.98 and the data collection instruments included self-awareness and prevention behavior test with IOC of 0.99 and 0.95 reliabilities of 0.84 and 0.82, and discrimination of 0.26 – 0.69 and 0.31 – 0.69. The duration of the experiment was 8 weeks. The data were analyzed by mean, standard deviation, and t - test (paired - Sample t - test, independent sample t - test).

Results: The research finding was as follows: The mean scores of self - awareness and prevention behavior of Covid-19 of the experimental group students after the assigned program were significantly higher than before the assigned program at a .05 level, and the mean scores of self - awareness are higher than that in the control group students at .05 level. Conclusion: Self - awareness and prevention behavior program of COVID - 19 using reasoned action theory and social intelligence learning theory of secondary school can improve self - awareness and prevention behavior in secondary school.

Keywords: Self - awareness Program, Prevention behavior, Coronavirus 2019, COVID - 19

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย การศึกษาข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2565 พบว่า มีจำนวนผู้ติดเชื้อ 4,290,824 คน รักษาหาย 4,153,310 คน และเสียชีวิต 28,860 คน (Ministry of Public Health, 2022) และพบว่าแนวโน้มจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สวนทางกับแนวโน้มอายุผู้ติดเชื่อนั้นลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากเหตุการณ์คลัสเตอร์เกิดขึ้นครั้งใหญ่จำนวนหลายครั้งด้วยกัน และคลัสเตอร์ที่มีความรุนแรงอย่างมาก คือ คลัสเตอร์โรงเรียนซึ่งมีการเกิดคลัสเตอร์หลายแห่งพร้อมกันในโรงเรียน สอดคล้องกับ นายแพทย์ สราวุธ บุญสม หนองอธิบดีกรมอนามัย กล่าวว่า สำหรับสถานการณ์การติดเชื้อโควิด-19 ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2565 – 1 กุมภาพันธ์ 2565 พบว่า มีการติดเชื้อในกลุ่มของเด็กจำนวนมากขึ้นตั้งแต่อายุ 0 – 19 ปี จำนวน 39,342 ราย (bangkokbiznews, 2022) โดยพบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาผู้ติดเชื้อมากที่สุด ส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดในวงกว้าง โรงเรียนเป็นศูนย์รวมของเด็กในชุมชนที่มาจากครอบครัวต่างกัน เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาโรคต่าง ๆ (Thai Government Public Relations Department, 2021) โรงเรียนเกิดการแพร่ระบาดได้จากการเล่น การใกล้ชิด การรับประทานอาหาร และการทำกิจกรรมร่วมกัน (Sukum Kanjanapimai, 2019) ดังนั้นโรงเรียนควรมีการดำเนินการป้องกันโรคส่วนบุคคลให้กับนักเรียนตามแนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาของกรมอนามัย ด้วยวิธีการส่งเสริมความตระหนักรู้ และพฤติกรรมป้องกันโรค (Department of Health, Ministry of Health, 2019)

การส่งเสริมความตระหนักรู้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ความสามารถในการคิดไตร่ตรองอย่างเป็นกลางจนเกิดความรู้สึกประทับใจ และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านการได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า เกิดเป็นกระบวนการทางปัญญาของข้อมูล โดยมีกระบวนการพัฒนาความตระหนักรู้ ได้แก่ 1) การรับรู้ 2) การตอบสนอง 3) การเห็นคุณค่า 4) การจัดระบบ และ 5) การสร้างนิสัย (Benjamin Bloom, 1971; Nicha Wudhiwanich, 2015) และควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมป้องกันโรคควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดการนำไปปฏิบัติของนักเรียน

โดยพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลที่จัดหรือยับยั้งการพัฒนาการของโรค รวมถึงการประเมินความเสี่ยง การรักษา เพื่อดำเนินการยับยั้งพัฒนาการของโรค ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์พฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากแหล่งข้อมูล (World Health Organization, 2020; Centers for Disease Control and Prevention, 2021; Ministry of Public Health. Department of Disease Control, 2020; Ministry of Public Health. Department of Disease Control, 2021) พบว่า พฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มี 12 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สวมใส่หน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธี 2) ล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ 3) ไอหรือจามอย่างถูกวิธี 4) รักษาระยะห่างระหว่างผู้อื่นอย่างน้อย 1 เมตร 5) หลีกเลี่ยงการสัมผัสบริเวณจมูก ตา และปาก 6) หลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่แออัดหรือพื้นที่เสี่ยง 7) ตรวจสอบสุขภาพตนเอง หากมีอาการ ให้รีบพบแพทย์ 8) รักษาความสะอาดสถานที่ อุปกรณ์ที่ใช้ 9) ติดตามข้อมูลข่าวสารล่าสุดเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 10) รับประทานอาหารที่ปรุงสุกสะอาด 11) มีอุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัว และ 12) รับบริการฉีดวัคซีน จากพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันโรคของนักเรียนทั้ง 12 องค์ประกอบ ผ่านการดำเนินการจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพ

โปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลซึ่งเป็นการอธิบายการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมายมาจากความเชื่อและทัศนคติ ผ่านกระบวนการคิดด้วยลักษณะมีเหตุมีผล และมีการประมวลรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลชัดเจน (Explicit) มาพิจารณาแยกแยะผลจากการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ก่อนการตัดสินใจแสดงพฤติกรรม ซึ่งการแสดงพฤติกรรมนั้นเกิดมาจาก 1) ความเชื่อของผลลัพธ์พฤติกรรม 2) การเฝ้าความคาดหวังผลลัพธ์ของพฤติกรรม 3) ความเชื่อของกลุ่มอ้างอิง 4) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามบรรทัดฐาน (Ajzen, & Fishbein, 1980) ประกอบกับ การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมซึ่งนำมาอธิบายการแสดงพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ โดยการที่มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมนั้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับมวลประสบการณ์จากการสังเกต และสภาพแวดล้อม ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ การมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) 2) การควบคุมตนเอง (self - regulation) และ 3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (self - efficacy) (Kanlayanee No - in, 2014) จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมในการดำเนินการจัดโปรแกรม ประกอบด้วย 7 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมรู้จักตนเอง 2) กิจกรรมรับรู้ข้อมูล 3) กิจกรรมลงมือปฏิบัติ 4) กิจกรรมเสริมแรงและเสนอแนะ 5) กิจกรรม My idol 6) กิจกรรมรับคำปรึกษา และ 7) กิจกรรมแกนนำนักเรียน

โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นจะสามารถป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในส่วนของบุคคลที่เป็นนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน เสริมสร้างสถานศึกษาให้ปลอดภัยสามารถจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนได้ตามปกติ และชุมชนบริเวณโดยรอบสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้เสมือนได้รับวัคซีนอีกหนึ่งเข็มที่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดโปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แก่นักเรียนในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมฯ และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมฯ
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมฯ กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมฯ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. ความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experiment Research) ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1,737,508 คน (Ministry of Education, Office of the Basic Education Commission, 2021) และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง เป็นโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่ผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการทดลองโปรแกรมฯ และนักเรียนมีระดับความสามารถและองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดำเนินการทดสอบความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากนั้นเรียงลำดับคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนทั้ง 40 คน จากมากไปน้อยเพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรม ฯ และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรม ฯ กลุ่มละ 20 คน โดยวิธีการจับคู่ (Matching Method) ดังนี้

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2
ลำดับที่ 4	ลำดับที่ 3
ลำดับที่ -	ลำดับที่ -
ลำดับที่ 37	ลำดับที่ 38
ลำดับที่ 40	ลำดับที่ 39

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ โปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาโปรแกรม โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแนวคิด ทฤษฎีการกระทำ

ด้วยเหตุผลและทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม (Jerawan Pratummas et al., 2020; Unyamanee Mekpreedawong, 2017; Darika Bilsoh, 2013; Phakhwan Boonprasarn et al., 2014; Jintana Sarayuthpitak, 2010; Bandura, 1986; Ajzen, & Fishbein, 1980) เพื่อนำมาพัฒนาและสังเคราะห์กิจกรรมในการจัดทำโปรแกรม ประกอบด้วย กิจกรรมทั้งหมด 7 กิจกรรม ได้แก่ 1) รู้จักตนเอง 2) รับรู้ข้อมูล 3) ลงมือปฏิบัติ 4) เสริมแรง และเสนอแนะ 5) My idol 6) รับคำปรึกษา และ 7) แขนงนักเรียน จากนั้นนำโปรแกรมที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาสุศึกษาหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพิจารณาความตรงตามวัตถุประสงค์ ความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำผลการพิจารณาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of congruence: IOC) พิจารณาข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.98

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบวัดความตระหนักรู้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจาก เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และแบบวัดพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 24 ข้อ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิธีการสร้าง และแนวคิดจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Seksun Saiseesod, 2021; Ferdous et al., 2020; Wolka et al., 2020; Thanee Glomjai, Junya Kaewjiboon, Taksika Chachvarat, 2020; Zhong et al., 2019; Jurairat Dathong, 2019) จากนั้นนำมาพัฒนาและจัดทำแบบวัดความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิตสาขาสุศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา สอดคล้องกับจุดประสงค์ ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลง และความถูกต้องด้านภาษา นำมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of congruence: IOC) เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.99 และ 0.95ตามลำดับ ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อทุกข้ออยู่ในช่วง 0.80 – 1.00 และ 0.80 – 1.00 ตามลำดับ จากนั้นนำแบบวัดความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 40 คน ที่มีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำผลการทดสอบวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าความเที่ยงและค่าอำนาจจำแนก เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการเลือกแบบวัดโดยมีเกณฑ์เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84 และ 0.82 ตามลำดับ และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.26 – 0.69 และ 0.31 – 0.69 ตามลำดับ

ขั้นตอนการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. การติดต่อประสานงานการทดลอง ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากผู้บริหารโรงเรียน ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวัดและประเมินผลแก่ผู้บริหาร ครูผู้สอน และร่วมกัน กำหนดตารางเวลาใช้โปรแกรม

3. การดำเนินการทดสอบความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง (Pretest) จากนั้นนำผลการทดสอบก่อนการทดลองมาทดสอบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (Independent Sample t - test) ผลการวิเคราะห์พบว่า ความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การดำเนินการทดลอง โดยกลุ่มทดลองที่ได้รับการทดลองโดยผู้วิจัยใช้โปรแกรมส่งเสริม ความตระหนักรู้และการปฏิบัติโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมที่สร้างขึ้นจำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ได้แก่ วันจันทร์ พุธ และศุกร์ ครั้งละ 30 - 50 นาที และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมฯ ใด ๆ และเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้วผู้วิจัย ได้ให้โปรแกรมนี้กับกลุ่มควบคุมเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง

5. การดำเนินการทดสอบความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบวัดความตระหนักรู้และพฤติกรรม ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ฉบับเดียวกับแบบวัดก่อนการทดลองเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลและ สรุปอภิปรายต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรค โดยการทดสอบค่าที (t - test) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรค ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (Paired Sample t - test) ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ .05 และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรค หลังการ ทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (Independent Sample t - test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม ดังตารางที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลอง

ตัวแปรที่ศึกษา	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
ความตระหนักรู้	20	12.45	1.73	17.75	1.41	11.68	0.00*
พฤติกรรมป้องกันโรค	20	14.15	1.84	19.90	1.21	17.78	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรค สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน สรุปได้ดังนี้

คะแนนความตระหนักรู้ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($M = 12.45$) และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 17.75$)

คะแนนพฤติกรรมป้องกันโรคก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($M = 14.15$) และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับดีมาก ($M = 19.90$)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
ความตระหนักรู้	20	12.35	1.35	12.60	1.56	0.55	0.59
พฤติกรรมป้องกันโรค	20	14.10	2.02	14.00	1.70	0.24	0.81

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคต่ำกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน สรุปได้ดังนี้

คะแนนความตระหนักรู้ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($M = 12.35$) และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับดี ($M = 12.60$)

คะแนนพฤติกรรมป้องกันโรคก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($M = 14.10$) และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับดี ($M = 14.00$)

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา	n	กลุ่มทดลอง		n	กลุ่มควบคุม		t	p
		Mean	S.D.		Mean	S.D.		
ความตระหนักรู้	20	17.75	1.41	20	12.60	1.57	9.90	0.00*
พฤติกรรมป้องกันโรค	20	19.90	1.21	20	14.00	1.69	12.72	0.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน สรุปได้ดังนี้

คะแนนความตระหนักรู้หลังการทดลองของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($M = 17.75$) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับดี ($M = 12.60$)

คะแนนพฤติกรรมป้องกันโรคหลังการทดลองของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($M = 19.90$) และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับดี ($M = 14.00$)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้นสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรค ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับโปรแกรมสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรค ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังได้รับโปรแกรมสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมฯ และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมฯ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรค หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังประเด็นต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สามารถอภิปรายในประเด็น ดังต่อไปนี้ การจัดกิจกรรมโปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มองค์ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้อง ส่งผลให้ผู้เรียนนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมได้รับมี 7 กิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมรู้จักตนเอง

นักเรียนประเมินตนเองเกี่ยวกับความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสัปดาห์ที่ 2, 4, 6 และ 8 เพื่อให้รับรู้ความเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยเลือกใช้แบบประเมินความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังการทดลองพบว่านักเรียนมีความตั้งใจ และมีเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมป้องกันโรคมมากขึ้น

2. กิจกรรมรับรู้ข้อมูล

นักเรียนรับรู้ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของโรค วิธีการติดต่อ การแพร่กระจายของเชื้อ ผลกระทบ และวิธีการป้องกันของโรคที่ถูกต้องผ่านสื่อ infographic วิดีโอ และใบความรู้ ซึ่งในกิจกรรมนี้ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มากขึ้น และมีความตระหนักรู้เพิ่มขึ้น เช่น นักเรียนรับชมวิดีโอไลฟ์สดของผู้ติดเชื้อที่ไม่มีเตียงรักษาแล้วเกิดความกลัวที่จะติดเชื้อเพราะอาจต้องตกอยู่ในสถานการณ์แบบนั้น

3. กิจกรรมลงมือปฏิบัติ

นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมรับรู้ข้อมูลมาปฏิบัติจริง โดยผู้วิจัยเป็นคนอธิบายและสาธิต จากนั้นให้นักเรียนลองฝึกปฏิบัติตาม ซึ่งในกิจกรรมนี้ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการป้องกันโรคที่ถูกต้อง โดยมีรายละเอียดการลงมือปฏิบัติดังนี้ 1) การเลือกใช้น้ำจากกอนามัย ขั้นตอนการสวมใส่และการทิ้ง 2) ขั้นตอนการล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ 7 ขั้นตอน 3) วิธีการไอหรือจามเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ 4) การใช้ทักษะปฏิเสธเมื่อมีบุคคลมาใกล้ชิดหรือสัมผัสร่างกาย 5) การปฏิบัติเมื่อมีเหตุจำเป็นต้องสัมผัสบริเวณจมูก ตา และปาก 6) การตรวจสอบสังเกตอาการตนเอง 7) การทำความสะอาดสถานที่ และอุปกรณ์ 8) การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข่าวสารที่น่าเชื่อถือ 9) การเลือกรับประทานอาหารที่ปรุงสุก สะอาด 10) การให้คำแนะนำบุคคลอื่นในการเข้ารับวัคซีน

4. กิจกรรมเสริมแรงและเสนอแนะ

เป็นกิจกรรมติดตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและให้การเสริมแรงทางบวกและทางลบแก่นักเรียน รวมถึงการให้คำแนะนำ ข้อควรปรับปรุง ที่เกิดจากการปฏิบัติหรือกระทำ โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในช่วงระยะแรกนักเรียนไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนพูดคุยกัน แต่ระยะเวลาผ่านไป 2 สัปดาห์นักเรียนเริ่มมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น

5. กิจกรรม My Idol

นักเรียนได้เรียนรู้จากการสังเกตกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อตัวนักเรียน เช่น ผู้ปกครอง บุคคลที่นักเรียนชื่นชอบ ผ่านกระบวนการทำใบงาน ผลที่ได้จากกิจกรรมนี้นักเรียนสามารถวิเคราะห์และตอบคำถามจากใบงานได้ว่า บุคคลที่นักเรียนสังเกตมีพฤติกรรมในทางที่ดีหรือไม่ดีอย่างไร และควรต้องปรับปรุงตัวอย่างไร เช่น ผู้ปกครอง ของนักเรียนชอบสวมใส่หน้ากากอนามัยไว้ที่บริเวณคาง ดังนั้นสิ่งที่ผู้ปกครองควรปรับปรุงคือการใส่หน้ากาก อนามัยให้แนบชิดกับบริเวณสันจมูก

6. กิจกรรมรับคำปรึกษา

นักเรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้วิจัยเกี่ยวกับการดำเนินโปรแกรม ผลที่ได้จากจัดกิจกรรมนี้ นักเรียนรู้สึกไม่กดดันในการดำเนินโปรแกรมเกินไป และผู้วิจัยรับรู้ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการวิจัย และนำไปปรับปรุงในการดำเนินโปรแกรมต่อไปได้ เช่น นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติทักษะการล้างมือได้ถูกต้อง เหมือนเพื่อนและเกิดความกดดัน ผู้วิจัยจึงให้การเสริมแรงทางบวกและคำแนะนำเพิ่มเติม

7. กิจกรรมแกนนำนักเรียน

นักเรียนได้มีโอกาสนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่น เช่น กลุ่มเพื่อน ผู้ปกครอง ด้วยวิธีการพูดคุย เชิญชวน ให้คำแนะนำ ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมพบว่า นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ ในชีวิตประจำวันและถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ เช่น นักเรียนให้คำแนะนำเพื่อนร่วมวิจัยเกี่ยวกับการสัมผัสบริเวณ ดวงตาว่าไม่ควรสัมผัสเพราะอาจทำให้เกิดการติดเชื้อได้

จากการดำเนินกิจกรรมทั้ง 7 กิจกรรมดังกล่าว ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของความตระหนักรู้ของนักเรียน กลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับแนวคิดของ อัจเซ็น และฟิชบาล (Ajzen, & Fishbein, 1980) ได้อธิบายไว้ว่า ความสัมพันธ์ ระหว่างความเชื่อและทัศนคติต่อพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงความเชื่อจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของบุคคล โดยบุคคลจะคำนึงถึงเหตุผลก่อนแสดงพฤติกรรมออกมา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดาริกา บิลโซ๊ะ (Darika Bilsoh, 2013) ที่กล่าวว่า การจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และการกำกับตนเอง ที่ประกอบด้วยกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม ส่งผลต่อ การปฏิบัติตนเพื่อสร้างเสริม ความปลอดภัยในการเดินทาง ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคคลเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งจะนำไปสู่ผลของ การกระทำทางบวก และยังพบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีราวรรณ ประทุมมาศ มณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์ นิรัตน์ อิมามี่ และมลินี สมภพเจริญ (Jerawan Pratummas, Manirat Therawiwat, Nirat Imamee, & Malinee Sompopcharoen, 2020) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ทฤษฎีปัญญาสังคมเพื่อการเรียนรู้เรื่องการ บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร ดำเนินการทดลองรวม 9 สัปดาห์ ประกอบด้วย กิจกรรมบรรยายให้ความรู้ การเล่นเกมเลือกและจัดอาหารสุขภาพ กิจกรรมระดมสมอง และ การฝึกปฏิบัติทำอาหารอย่างง่าย การเรียนรู้จากตัวแบบที่มีพฤติกรรมบริโภคอาหารที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และพฤติกรรมบริโภค อาหารตามหลักโภชนาการถูกต้องเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองและมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมฯ พบว่า ค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนกลุ่มทดลองแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 สามารถอภิปรายในประเด็นดังต่อไปนี้

การที่นักเรียนกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมกิจกรรมโปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม ทำให้นักเรียนนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาผสมผสานกับความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการจัดโปรแกรม ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับโรค ผลกระทบ วิธีการและแนวทางการปฏิบัติ ทั้งจากตนเอง จากการเรียนรู้จากผู้วิจัย และกลุ่มเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ ตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และสังคม และนักเรียนได้แสดงออกมาในรูปแบบความตระหนักและพฤติกรรมป้องกันโรค เช่น นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมรับรู้ข้อมูล และกิจกรรมรับรู้การปฏิบัติแล้วเกิดความเข้าใจในความเสี่ยงของการแพร่กระจายของเชื้อด้วยการไอหรือจาม จึงเกิดความตระหนักรู้และนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง เมื่อนักเรียนรู้สึกไอหรือจาม นักเรียนจะนำกระดาษทิชชูมาปิดปากเพื่อไม่ให้เชื้อโรคกระจาย หรือจามใส่บริเวณข้อศอก พร้อมกับการสวมใส่หน้ากากอนามัย ดังนั้นโปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แบนดูรา (Bandura, 1986) ได้อธิบายไว้ว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง และส่วนหนึ่งเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น และแนวคิดของ อัจเซน และฟิชเบิน (Ajzen, & Fishbein, 1980) ได้อธิบายไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงความเชื่อจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล โดยบุคคลจะคำนึงถึงเหตุผลก่อนแสดงพฤติกรรมออกมา และสอดคล้องกับงานวิจัยของอูญมณี เมฆปรีดาวงศ์ (Unyamanee Mekpreedawong, 2017) ที่พบว่า ผลการใช้โปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนัก หลังการทดลองคะแนนพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนักสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคโดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมส่งผลต่อความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนี้ยังพบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีราวรณ ประทุมมาศ และคณะ (Jerawan Pratummas et al., 2020) ที่พบว่า โปรแกรมส่งเสริมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่ประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคมมีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ การรับรู้ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของตนเอง ทำให้เห็นว่าโปรแกรมส่งเสริมความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมสามารถเพิ่มคะแนนเฉลี่ยความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 การนำโปรแกรมไปใช้ควรเลือกสื่อวิดีโอ หรือ infographic ที่มีความน่าสนใจ ให้ข้อคิดจากสถานการณ์จริง ในการจัดกิจกรรมรับรู้ข้อมูล เพราะจะช่วยดึงดูดความสนใจ และมีส่วนช่วยส่งเสริมความตระหนักรู้อย่างมากให้กับนักเรียนเนื่องจากนักเรียนเห็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในชีวิตจริง

1.2 โรงเรียนควรมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อพฤติกรรมป้องกันโรค เช่น การแจกหน้ากากอนามัย เพิ่มพื้นที่ให้บริการเจลแอลกอฮอล์ตามจุดต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติให้กับนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรตามเกี่ยวกับความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลที่ได้จากการศึกษาจึงไม่ครอบคลุมถึงพฤติกรรมป้องกันโรคอื่น ดังนั้นควรมีการศึกษาตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น ความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่

2.2 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มประชากรของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลที่ได้จากการศึกษาอาจมีความคลาดเคลื่อนกับกลุ่มตัวอย่าง ประชากรอื่น เช่น นักเรียนระดับประถมศึกษา และนิสิต นักศึกษาระดับอุดมศึกษา

2.3 การศึกษาครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคมในการสร้างโปรแกรม แต่ทฤษฎี แนวคิดการเปลี่ยนแปลงความตระหนักรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคยังมีอีกหลายทฤษฎี ดังนั้นควรมีการศึกษาทฤษฎีอื่นที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมป้องกันโรคด้วย

References

- Ajzen, & Fishbein. (1980). A theory of reasoned action: Some applications and implications. *Nebraska Symposium on Motivation*, 27, 65 - 116.
- Bangkokbiznews. (2022). *Found more than 30,000 children infected with covid's, school cluster from activities*. Retrieved from <https://www.bangkokbiznews.com/>
- Bandura A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice - Hall.
- Benjamin Bloom. (1971). *Mastery Learning*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Blomain D. (2016). *Social cognitive theory and nutrition behavior: Effects of an introductory nutrition course intervention among college students* (Doctoral dissertation), Drexel University.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2021). *Prevent getting sick on COVID - 19*. Retrieved from <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/prevent-getting-sick/index.html>

- Darika Bilsoh. (2013). *Effects of a health promotion program based on theory of reasoned action and self - regulation theory to enhance safe traveling of upper secondary school students* Retrieved from <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/43147>
- Department of Health, Ministry of Health. (2019). *Guidelines for educational institutions to prevent the spread of COVID - 19 Thailand*. Retrieved from <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER17/DRAWER002/>
- Ferdous, Z., Islam, S., Sikder, T., Syed, A., Zegarra, J. A., & Gozal, D. (2020). Knowledge, attitudes, and practices regarding COVID - 19 outbreak in Bangladesh: An online - based cross - sectional study. *PLoS ONE*, 15(10), e0239254.
- Jerawan Pratummas, Manirat Therawiwat, Nirat Imanee, & Malinee Sompopcharoen. (2020). The application of social cognitive theory for healthy food consumption learning of grade 8 student in Bangkok. *The Journal of Health Education*, 43(1), 48 - 60.
- Jurairat Dathong. (2019). *Factors Associated with preventive behaviors regarding coronavirus disease 2019 (COVID-19) among the elderly* (Master's thesis), Chulalongkorn University. Retrieved from <https://cuir.car.chula.ac.th/bitstream/123456789/70416/1/6180914524.pdf>
- Jintana Sarayuthpitak. (2010). *Intervention activities model development for smoking behaviors change in male adolescent* (Doctoral dissertation), Chulalongkorn University. Retrieved from https://cuir.car.chula.ac.th/bitstream/123456789/30076/1/jintana_sa.pdf
- Kanlayanee No - in. (2557). *Effectiveness of weight reduction program on intrinsic motivation and health related outcomes in overweight secondary school students* (Doctoral dissertation), Chulalongkorn University. Retrieved from <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/45456>
- Ministry of Education, Office of the Basic Education Commission. (2021). *Summary of educational information for the year 2021*. Retrieved from [https://www.bopp-obec.info/home/?pageid=33748\(opens%20in%20a%20new%20tab](https://www.bopp-obec.info/home/?pageid=33748(opens%20in%20a%20new%20tab)
- Ministry of Health. (2020). *COVID - 19 infected situation*. Retrieved from <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/>
- Ministry of Public Health. Department of Disease Control. (2020). *Coronavirus 2019 (COVID - 19)*. Retrieved from https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/g_km.php
- Ministry of Public Health. Department of Disease Control. (2021). *Guidelines for the prevention of coronavirus disease 2019 (COVID - 19) for the public and risk groups*. Retrieved from https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/int_protection/070164.

- Ministry of Public Health. (2022). *COVID-19 infected situation updated*. Retrieved from <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/>
- Nicha Wudhiwanich. (2015). *Learning activity management on sex education by using self-regulation concept to develop sexual behavior risk awareness of seventh grade students* (Master's thesis), Chulalongkorn University.
- Phakhwan Boonprasarn, Decha Tamdee, Anchalee Chalardthunyakij, Uthaiwan Hirunsupachote, & Supak Seetoo. (2014). Effects of behavioral medication using social cognitive theory on blood sugar control among diabetes patients, Huai Khot Hospital, Uthaithani Province. *Nursing Journal*, 41, 34 – 47.
- Seksun Saiseesod. (2021). Information exposure behaviors and awareness of Udon Thani students during the Covid-19 epidemic. *Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science)*, 11(1), 13 – 25.
- Sukum Kanjanapimai. (2019). *Message from the deputy ministry of health*. Retrieved from <https://www.pidst.or.th/A907.html>
- Thai Government Public Relations Department. (2021). *Location of the coronavirus (COVID - 19) disease cluster*. Retrieved from <https://www.prd.go.th/th/search/=%E0%B8%84%>
- Thanee Glomjai, Junya Kaewjiboon, Taksika Chachvarat. 2020. Knowledge and behavior of people regarding self - care prevention from Novel Coronavirus 2019 (COVID - 19). *Journal of Nursing, Public Health, and Education* 21, 26 – 39.
- Unyamanee Mekpreedawong. (2017). *Effects of implementing behavior modification program using reasoned action theory on consumption behavior of weight loss products of undergraduate students* (Master's thesis), Chulalongkorn University. Retrieved from <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/59870>
- Wolka E., Zema Z., Worku M., Tafesse K., Anjulo A., Takiso K. T. Chare H., and Kelbiso L., (2020). Awareness towards corona virus disease (COVID - 19) and its prevention methods in selected site in Wolaita Zone, Southern Ethiopia: A Quick. Exploratory, Operational Assessment. *National Library of Medicine*, 13, 2301 - 2308, doi: 10.2147/RMHP.S266292
- World Health Organization. (2020). *Coronavirus disease (COVID-19) pandemic*. Retrieved from <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>

Received: May 17, 2022

Revised: July 8, 2022

Accepted: July 12, 2022

